

Kúria

v é g z é s

Az ügy száma: Bfv.II.1418/2016/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, dr. Krecsik Eldoróda bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. április 21.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): ... és társai

Elsőfok: Fővárosi Törvényszék 26.B.1149/2012/168. ítélet, 2015. május 28. tárgyalás

Másodfok: övárosi Ítéltábla 4.Bf.270/2015/38. ítélet, 2016. június 28. nyilvános ülés

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az ... I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt megvizsgálva a Fővárosi Törvényszék 26.B.1149/2012/168. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.270/2015/38. számú ítéletét ... I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Fővárosi Törvényszék a megelőzően meghozott és 2015. május 28. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 26.B.1149/2012/168. számú ítéletével ... I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 1 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett csalás büntetében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont tényállás - 1. pont], társtettesként elkövetett csalás

büntetőben [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont - tényállás 2. pont], felbujtóként, üzletszerűen elkövetett csalás büntetőben [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont - tényállás 3. pont], csalás büntetőben [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont - tényállás 4. pont], közokirat-hamisítás büntetőben [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont - tényállás 5. pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. § - tényállás 1-2. pont).

- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül, mint különös visszaesőt - 7 év 6 hónap börtönbüntetésre, 8 év közügyektől eltiltásra és 10 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható, s vele szemben 481.669.005 forint vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról és más járulékos kérdésekről.
- [3] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a megelőzően meghozott és a 2016. június 28. napján tartott nyilvános ülésen kihirdetett 4.Bf.270/2015/38. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: megállapította, hogy a tényállás 1. pontbeli cselekményét társtettesként követte el; a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházra enyhítette; korrigálta a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést - egyebekben helybenhagyta.
- [4] A másodfokú bíróság a következőket rögzítette:
- [5] „... I. rendű vádlott védője perbeszédében fellebbezését hatályon kívül helyezés érdekében tartotta fenn, elsődlegesen abszolút okként arra hivatkozva, hogy a 2011. február hó 7. napján tartott tárgyaláson a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, mivel csak egy ülnök volt jelen.” (másodfokú ítélet 3. oldal 5. bekezdés).
- [6] „Az ... I. rendű védője által hivatkozott ok alapján (ha a bíróság nincs törvényesen megalakítva, illetve a tárgyaláson a tanács tagjai nincsenek mindvégig jelen) a másodfokú bíróság mérlegelés nélkül [a Be. 373. § (1) bekezdés II/a) pontja értelmében] hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja. (Jogerős ügydöntő határozat esetében a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ugyanez a körülmény felülvizsgálat alapjául szolgálhat). Az iratokból kitűnően a 2011. február hó 7. napján 8 óra 30 percre kitűzött tárgyaláson a megjelentek számbavétele kapcsán (több vádlott és védő távollétének rögzítése mellett) ... ülnök jelezte, hogy ... ülnök késve érkezik. A távolmaradók miatt a törvényszék - anélkül, hogy érdemi tárgyalásba bocsátkozott volna - a tárgyalást elhalasztotta és új tárgyalási határnapot tűzött ki. (26.B.62/2010/50. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyv). Mivel a hivatkozott napon érdemi tárgyalásra nem került sor, ezért az ülnök távolmaradásának nincs jelentősége. Figyelemmel arra, hogy az elhalasztott tárgyalás jegyzőkönyve az ügy érdemét érintően nem tartalmaz adatot, a felfüggesztést követően újraindult eljárásban ezen tárgyalási

jegyzőkönyvbe foglaltakra hivatkozás bizonyítékként szóba sem kerülhetett. A fentiekből adódóan a törvényszék eljárása során nem valósult meg az ... I. rendű terhelt védője által felrótt, mérlegelés nélkül hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási hiba.” (másodfokú ítélet 8. oldal 2. bekezdés).

- [7] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen az I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt: arra hivatkozva, hogy az elsőfokú tárgyaláson a bírósági tanácsának tagjai nem voltak mindvégig jelen.
- [8] A védő indítványa szerint az elsőfokú tárgyalás egyik napján, 2011. február 7-én ... ülnök nem jelent meg, a bíróság mégis 5 óra 25 perc tartamban tárgyalást tartott. A tárgyaláson tehát a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen [Be. 240. § (1) bekezdés]. Ezáltal abszolút hatályú eljárási szabálysértés [Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, Be. 373. § (1) bekezdés II.a) pont 2. fordulat] valósult meg.
- [9] A védő tehát megismételte az alapügyben már kifejtett álláspontját, s nem értett egyet a másodfokú bíróság indokaival. Úgy látta, hogy a büntetőeljárási törvény nem tesz különbséget „érdemi” és „nem érdemi” tárgyalás között, továbbá az elsőfokú bíróság a saját eljárásának megismétlésével nem orvosolta az abszolút hatályú szabálysértést, mert 2011. február 7-én akkori védője közölte, hogy az I. rendű terheltnek „valószínűleg stroke problémája van”, s betegségének megállapítására mindvégig az akkor felvett 26.B.62/2010/50. számú jegyzőkönyv szolgált forrásként. A megismételt eljárásban a tanács elnöke a 2010. október 4-i tárgyalási nap 26.B.62/2010/26. számú jegyzőkönyvét többször is részleteiben ismertette, vagyis az elsőfokú bíróság nem egészében ismételte meg az eljárást.
- [10] A védő összegzése szerint az abszolút eljárási hiba nem relativizálható, ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.
- [11] A Legfőbb Ügyészség a BF.1364/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta. Álláspontja szerint az indítványban megjelölt napon az egyik ülnök valóban késett, azonban az I. rendű, IV-V. rendű és XI-XII. rendű terheltek távolléte miatt az elsőfokú bíróság nem tartott érdemi tárgyalást, hanem azt elhalasztotta. Érdemi tárgyalás hiányában az ülnök késésének nincs eljárási következménye. Az elsőfokú bíróság egyébként 2013. április 9-én a tárgyalást előlről kezdte, így az indítványban felvetett szabálysértésnek még valósága esetén sem lett volna jelentősége.
- [12] A Legfőbb Ügyészség más - felülvizsgálatot megalapozó - eljárási szabálysértést sem észlelt, ezért a támadott határozat tanácsulésen történő hatályában fenntartását indítványozta az I. rendű terhelt tekintetében.
- [13] Az I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára nem tett észrevételt.
- [14] A védő az észrevételében fenntartotta a felülvizsgálati

indítványában foglalt érvelését. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú tárgyalás 2013. április 9-i előlről kezdése nem orvoslás „hisz az abszolút hatályon kívül helyezési ok a tárgyalás egész addigi anyagát mintegy megsemmisíti, hisz arra nem törvényesen került sor”.

- [15] **III.** A Kúria azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [16] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva (1. fordulat), vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen [240. § (1) bekezdés] (2. fordulat).
- [17] A védő az alapügyben ugyan az 1. fordulatra, de a felülvizsgálati indítványában már – és direkt módon – a 2. fordulatra hivatkozott.
- [18] A 26.B.62/2010/50. számú jegyzőkönyv alapján egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság 2011. február 7-én – szemben a védő állításával – tárgyalást nem tartott. A tárgyalást ugyanis ... ülnök, valamint az I. rendű és más terheltek távolmaradása miatt elhalasztotta. Az elhalasztott tárgyalást nevezi a bírósági gyakorlat „nem érdemi” tárgyalásnak, mert a tárgyalás valamely akadály folytán nem tartható meg [Be. 282. § (4) bekezdés], ekként bizonyítás felvételére nem kerül/nem kerülhet sor. Ennélfogva „érdemi” tárgyalás az, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel [Be. 234. § (1) bekezdés]. Ennek megfelelően mondja ki a 4/2007. BK vélemény a Be. 287. § (3) bekezdéséhez fűzött 1. pontban, hogy „A rendelkezés alkalmazásában a bizonyítás tekinthető <érdemi tárgyalásnak>, beleértve a vádlott személyi körülményeire lefolytatott bizonyítást is”.
- [19] A hivatkozott 50. alszámú jegyzőkönyvből kitűnően az elsőfokú bíróság – 5 óra 25 perc alatt, bár a tartamnak nincs semmiféle jelentősége – lényegében nem tett mást, mint számba vette a megjelenteket és a meg nem jelenteket, s utóbbiakat érintően a távolmaradásuk okát, ezen belül azt is, hogy akkori védője szerint az I. rendű terheltnek „valószínűleg stroke problémája van”.
- [20] Az eddigiekben felvázoltak értelmében nem kétséges, hogy az elsőfokú bíróság 2011. február 7-én bizonyítás felvételében álló („érdemi”) tárgyalást nem tartott. Ehhez képest – amint arra helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség – közömbös, hogy a tanács tagjaként az egyik ülnök nem volt jelen.
- [21] A védő által hivatkozott abszolút eljárási szabálysértés nem történt meg, sőt az elsőfokú bíróság nem valósított meg semmiféle eljárási szabálysértést. A tárgyalás megtartása – részben az ülnök, részben a terheltek távolmaradása miatt – akadályba ütközött, a bíróság azt észlelte, és ezért a tárgyalást elhalasztotta.
- [22] A védő tévesen állította még, hogy az abszolút hatályon kívül helyezési ok a tárgyalás egész addigi anyagát „megsemmisíti”.
- [23] A Kúria más ügyben már megállapította, hogy az elsőfokú bíróság

által megtartott több tárgyalási nap egyikén, a kötelező védelem ellenére a védő távollétében tartott tárgyaláson felvett bizonyítás (adott esetben: másodfokú bíróság általi) ismételt felvételével, illetőleg önmagában az adott tárgyalási napon felvett bizonyítás kiiktatásával a feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés [Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pont] kiküszöbölhető (BH 2015.59., Kúria Bhar.II.1549/2013. [47]-[52]).

- [24] A Kúria további ügyben azt is megállapította, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a felülbírálatot nem engedő mértékben megsérti az indokolási kötelezettségét, de a másodfokú bíróság jogerős ítéletében az indokolást teljes körűvé teszi, ezáltal a vizsgált feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés elenyészik, és utóbb - a felülvizsgálati eljárásban - már nem állapítható meg (Bfv.II.662/2016/7. [47]).
- [25] Vagyis: a feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés lehet nem statikus elem is, mert nem minden esetben hat ki az eljárás egészére.
- [26] A védő szerint egyébként az abszolút hatályon kívül helyezési ok az állított megvalósulását követő időszakra is kihat. Ezzel szemben a Kúria e kérdésben is a Legfőbb Ügyészség álláspontjával értett egyet, mert az elsőfokú bíróság a tárgyalás megismétlésével maga orvosolta volna - amennyiben 2011. február 7-én bizonyítást vett volna fel - az állított szabálysértést.
- [27] A Kúria végül megjegyzi, hogy a tárgyalás megismétlésének szabályszerűsége (közelebbről teljessége) nem tárgya a felülvizsgálati eljárásnak, mert ez legfeljebb ún. relatív eljárási szabálysértést képezhet, ami nem illeszkedik a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában kimerítően utalt feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések közé.

Az indítvány elvi tartalma

- [28] Az elsőfokú tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen, mert az egyik tárgyalási napon az egyik ülnök távollétében bizonyítást vett fel.

A döntés elvi tartalma

- [29] Az elhalasztott tárgyalás „nem érdemi” tárgyalás. A tárgyalás akkor „érdemi”, ha azon bizonyítás felvétele történik. Az elhalasztott tárgyaláson a megjelentek és a meg nem jelentek, s utóbbiakat érintően a távolmaradás okának rögzítése az arról nyilatkozó állításai alapján, nem azonos a bizonyítás felvételével. Ehhez képest közömbös, hogy a tanács tagjaként az egyik ülnök az elhalasztott tárgyaláson nincs jelen.

Záró rész

- [30] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva, és miután más feltétlen eljárási szabálysértést sem észlelt - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

[31] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. április 21.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Lévai Viktória
tisztviselő